

ת"ד 1523/05/12 - מדינת ישראל נגד ברוך יצחקי

בית משפט השלום לתעבורה בתל אביב - יפו

ת"ד 1523-05-12 מדינת ישראל נ' יצחקי
בפני כב' השופט אהרן האוזרמן
מדינת ישראל

המאשימה

ע"י ב"כ עוה"ד פקד רונית עמר
נגד

ברוך יצחקי

הנאשם

ע"י ב"כ עו"ד אברהם לנדשטיין

פסק דין

החלטתי לזכות את הנאשם מחמת הספק.

כנגד הנאשם הוגש כתב אישום המייחס לו אחריות לגרם תאונת דרכים בנסיבות של נהיגה בקלות ראש, עבירה על סעיף 2)62 בקשר עם סעיף 2)38 לפקודת התעבורה.

על פי עובדות כתב האישום בתאריך 13/10/10 נהג הנאשם ברכב פרטי בקרית אונו בכביש 471 והגיע לצומת בר אילן. הנאשם נהג בקלות ראש, לא נתן תשומת לב מספקת לתנאי הדרך, איבד שליטה על רכבו, עלה על המדרכה ופגע בתחנת אוטובוס ובהולכת הרגל הגב' ק. ב., שעמדה בסמוך לה.

בישיבת ההוכחות הראשונה התייצבה הולכת הרגל וטענה כי נתגלו אצלה חבלות נוספות. בהמשך תוקן כתב האישום על ידי הוספת גרם חבלה של ממש, לפי סעיף 3)38 לפקודת התעבורה, כאשר בעובדות כתב האישום המתוקן נכתב כי: "כתוצאה מהתאונה ניזוק כלי הרכב ונחבלה בגופה הולכת הרגל חבלות של ממש, שבר דחיסה TC ונזקקה לטיפול פסיכולוגי ופסיכיאטרי".

פרשת התביעה:

במסגרת פרשת התביעה העידו עדי התביעה הבאים:

עד תביעה מס' 1, **גב' ק. ב. (י.)**, הולכת הרגל הנפגעת בתאונה. מטעמה הוגשו המסמכים הבאים: תעודה רפואית (1/ת); אישור רפואי מקופ"ח "מכבי" (2/ת); מזכר המתעד אמרה שנרשמה מפיה ע"י השוטר סאלח סוויד (3/ת).

עמוד 1

בנוסף מטעם ההגנה הוגשו באמצעות העדה: מכתב שערך בעלה שנשלח למשטרה בפקס' בתאריך 11.11.10 (נ/1); טופס הודעה על ת"ד שמסרה העדה במשטרה בתאריך 31.10.10 (נ/2); תמונה של תחנת האוטובוס שצילם הנאשם (נ/3); הודאת העדה במשטרה מתאריך 18.11.10 (נ/4); תמונה של הצומת (נ/5).

עד תביעה מס' 2, **רס"ר תמי ינקו**, חוקרת מאת"ן ת"א, באמצעותה הוגשה הודעת הנאשם מיום 25.11.10 (ת/4).

מטעם ההגנה הוגשו באמצעותה: עדכון לנוהל מת"ן [יציאת בוחן לתאונת דרכים] (נ/6); ועדכון להנחיה מס' 1/08 (נ/7).

עד תביעה מס' 3, **ד"ר עוראבי חיג'לה**, אורטופד, מטעמו הוגשו מקבץ תעודות רפואיות שערך עבור הנפגעת (ת/6).

מטעם הגנה הוגשו באמצעותו: פרוטוקול פס"ד בו שימש העד מומחה (נ/8); בדיקת מיפוי עצמות מיום 10.11.10 (נ/9); תשובה לבדיקת דימות (נ/10); ותוצאות בדיקת C.T (נ/11).

עד תביעה מס' 4, **מר יעקב סיני**, פסיכולוג קליני מטעמו הוגש מכתב (ת/7).

עד תביעה נוסף, ד"ר סער לחמי, רופא תעסוקתי, לא התייצב בביהמ"ש למרות זימונו כדין והתובעת ויתרה על עדותו.

בסיום פרשת התביעה הוגש בהסכמה נוהל את"ן מס' 02.233.18 [קבלת הודעות על תאונת דרכים יציאת בוחן לזירה] (ת/8).

עוד יצוין כי לאחר הגשת כתב האישום המתוקן, בו הוספה כאמור הטענה כי תוצאות התאונה מתבטאות בחבלות של ממש למתלוננת, הוזמנה עדת התביעה מס' 1 לביהמ"ש בשנית על פי החלטתי, וזאת על מנת להיחקר אך ורק לגבי תלונותיה לחבלות כפי שתוארו במסמכים הרפואיים (ת/6) שהגישה המאשימה באמצעות ע.ת. מס' 3 ד"ר חיג'לה. העדה לא התייצבה ובמכתב שהעבירה ישירות למזכירות ביהמ"ש הודיעה כי אינה מסוגלת להתייצב עקב מצבה הנפשי כטענתה ומכיוון שאינה מסוגלת לעבור שוב חקירה בביהמ"ש ולהיזכר בתאונה, וביקשה להשתחרר מהתייצבות בביהמ"ש. מכתבה הועבר בהחלטתי לממונים על התביעה והמאשימה התבקשה לבחון המשך צעדיה בהתאם.

מאחר והעדה לא שוחררה על ידי, למרות בקשתה, ומאחר והעדה לא התייצבה בהמשך לדיון, ובנסיבות כמתואר הכריזה ב"כ מאשימה בשלב זה - "אלו עדי".

פרשת ההגנה:

הנאשם כפר באחריות לתאונה, וטען כי התאונה הייתה בלתי נמנעת מבחינתו מאחר ולטענתו סנוור במפתיע מאחור, ואיבד יכולת לראות את הכביש שלפניו, זאת סמוך לעיקול שמאלה בכביש. לטענתו עשה כל שביכולתו בנסיבות כדי

למנוע את התאונה. בנוסף, כפר הנאשם בחבלות ובמיוחד בחבלות של ממש להן טענה המתלוננת, וטען כי הולכת הרגל עמדה על המדרכה מחוץ לתחנה ומאחוריה וכלל לא נפגעה מרכבו.

במסגרת פרשת ההגנה העידו עדי ההגנה הבאים:

כעד הגנה מס' 1, העיד הנאשם ומטעמו הוגשו: מקבץ תמונות (נ/12 א' - ז'); צילומים של צג מכשיר הטלפון הנייד של הנאשם ובו הודעות S.M.S (נ/13); תכתובת של הנאשם עם חברת הביטוח (נ/14); תכתובת בין הנאשם ובעלה של המתלוננת (נ/15); שרטוט של אזור תחנת האוטובוס שערך הנאשם (נ/16); תמונות עליהן שרטט הנאשם בכתב יד במהלך עדותו בבימ"ש (נ/17, נ/18, ונ/19).

עד הגנה מס' 2, **ד"ר ליברטי**, ערך חוו"ד רפואית כעד מומחה מטעם ההגנה (סומנה נ/17).

עד הגנה מס' 3, **מר ניר קוסטיקה**, בוחן תאונות דרכים של משטרת ישראל (בדימוס), ערך חוו"ד מומחה מטעם ההגנה (סומנה נ/18).

עד הגנה מס' 4, **הגב' חנה יצחקי** רעייתו של הנאשם, שישבה בעת התאונה במושב הקדמי ימני ברכב, לצידו של הנאשם.

ב"כ הנאשם ביקש לזמן כעד הגנה את מר ש. י., בעלה של המתלוננת, אשר ליווה אותה ונכח בביהמ"ש בישיבת ההוכחות בה העידה המתלוננת. שכרו של העד אף הופקד מראש ע"י ההגנה במזכירות ביהמ"ש. למרות זימונו של העד ל-2 ישיבות, לא התייצב העד בביהמ"ש וב"כ הנאשם בהגנותו לא עתר בשלב זה לזמנו בשלישית.

השלמות ועדויות נוספות ברשות ביהמ"ש [בשלב הסיכומים]:

לאחר הגשת סיכומי המאשימה, ותוך כדי פרק הזמן שהוקצב להגשת סיכומי ההגנה, פנה בכתב לביהמ"ש בעלה של המתלוננת מר ש. י., וטען כי "איתר" עדת ראייה נוספת לתאונה (כ-3 שנים אחריה) וביקש זימונה לביהמ"ש. העברתי את מכתבו לב"כ הצדדים והורתי למזכירות בית המשפט להשיב למר י.. כי ביהמ"ש אינו הרשות החוקרת את התאונה, וכי עליו להפנות את כל בקשותיו מסוג זה למשטרה.

בהמשך, לאחר שהעדה זומנה לחקירה במשטרה ומסרה עדות, ולאור הסכמת הצדדים נקבעה ישיבת הוכחות נוספת אליה זומנו העדים הבאים:

עדת התביעה מס' 5, **הגב' יעל בן טובים**, שישבה בתחנת האוטובוס, והייתה לטענת המאשימה עדת ראייה לתאונה.

עד הגנה מס' 6, **מר ש. י.**, בעלה של המתלוננת, המטפל מטעמה בהגשת התלונה במשטרה ובתביעת הפיצוי לפי חוק הפל"ד. העד שזומן כאמור כעד הגנה ולא התייצב במסגרת פרשת ההגנה, התייצב כעת והעיד כאשר נוכח הנסיבות ונוכח מעורבותו בפרשה והתנהלותו, כמי שאיתר את עדת התביעה ויזם את גביית עדותה במשטרה, ועל מנת לייעל את הדיון, התרתי לסנגור לחקור אותו בשלב זה ולשאול שאלות כמקובל בחקירה נגדית, הכל תוך "זהירות ובמידה הדרושה".

עד הגנה מס' 7, **רס"ל סאלח סוויד**, חוקר את"ן ת"א, אשר העד זומן להעיד אך ורק לגבי מזכר שערך (ת/3) אשר הוגש בהסכמת הצדדים באמצעות המתלוננת.

דין והכרעה

על נטל הראייה - "כלל הדרך":

כפי שמפרט כתב האישום (המקורי והמתוקן ללא שינוי) בקשה המאשימה לייחס לנאשם אחריות לגרם תאונת דרכים, כמפורט בסעיף 3 לכתב האישום, זאת מאחר שלטענתה:

" הנאשם נהג בקלות ראש, לא נתן תשומת לב מספקת לדרך ולתנאיה, איבד שליטה על רכבו, עלה על המדרכה, פגע בתחנה ובהולכת הרגל".

כתב האישום אינו מפרט מעבר לכך את נסיבות התרחשות התאונה או את פרטי הנהיגה הרשלנית מצדו של הנאשם, אשר הביאה לתוצאה של התאונה.

לאחר שמיעת פרשות התביעה וההגנה, ברור כי אין מחלוקת בין הצדדים באשר לעובדה כי הנאשם איבד שליטה על רכבו, וכי הרכב עלה על המדרכה המשיך בנסיעה על המדרכה ונעצר לאחר שנבלם בתחנת האוטובוס.

כתב האישום מתבסס למעשה על חזקה עובדתית, המקובלת וידועה בפסיקת בתי המשפט לתעבורה כ-"**כלל הדרך**" חזקה הנובעת מהגיונם של דברים ומניסיון החיים המלמד כי איבוד שליטה על הרכב וסטייה מנתיב הנסיעה, על אחת כמה וכמה כאשר הרכב עולה על המדרכה ופוגע בתחנת אוטובוס, מעידים כי לא ננקטו על ידי הנהג אמצעי זהירות נאותים, שהרי אין דרכם של נהגים לאבד שליטה ברכב ולעלות על המדרכה.

[לכלל הדרך ראה: רע"פ **1713/93** בוקובה נ' מ"י, דינים עליון כרך ל, 402 ; ע"א **446/82** בלנשווילי נ' אלגבארין, פ"ד מב(2) 737 ; ע"פ (י-ם) **6060/02** ציון ציון נ' מ"י, [פורסם במאגרים] (31.07.02)].

כידוע, נטל הראייה בהליך הפלילי מוטל על שכמה של המאשימה אשר צריכה להראות במקרה דנן כי סטייתו של הנאשם ועלייתו על המדרכה הייתה ללא סיבה סבירה, וכתוצאה מנהיגה רשלנית של הנאשם. עם זאת "כלל הדרך"

המתואר, מעביר במקרה זה את נטל ההוכחה על שכמו של הנהג (הנאשם) אשר נדרש להראות שסיבה סבירה הביאה לאיבוד השליטה לסטיית רכבו ולתאונה. לעניין זה נקבע חד משמעית כי אין הנאשם נדרש להוכיח קיומה של סיבה סבירה כאמור לסטיית הרכב, תוך עמידה במאזן הסתברות כבמשפט האזרחי (51%) אלא די בהעלאת ספק מעל לספק סביר בגרסת המאשימה.

ודוק: אין מדובר במקרה הרגיל של העברת נטל הראייה, אז נדרש הנאשם לעמוד בנטל הראייה המשני של עמידה במאזן הסתברויות. כאשר מדובר בהליך פלילי, לעולם יידרש הנאשם בהתגוננו מפני גרסת המאשימה, גם בנסיבות בהם מתקיים "כלל הדרך" לשכנע בקיומו של ספק בלבד, ספק העולה מעבר לקיומו של "ספק סביר". [ראה בהרחבה בע"פ (י-ם) 6060/02 ציון ציון ב' מ"י, הנ"ל].

טענת ההגנה של הנאשם הייתה מהרגע הראשון כי "סנוור" כפי שיפורט בהמשך, וכי בנסיבות הסנוור שחוהו יחד עם תוואי הדרך, עולה ספק סביר כי התאונה בלתי נמנעת.

נסיבות התאונה וביחנת טענת הנאשם לתאונה בלתי נמנעת:

גרסתו של הנאשם לעניין אותו "סנוור" היא אחת, ונשמעה מפיו באופן ברור מהרגע הראשון. הנאשם מספר כי עובר לתאונה עמד עם רכבו ראשון בקו הצומת כשברמזור בכיוונו אור אדום. לאחר שהתחלף האור ברמזור לירוק, החל הנאשם בנסיעה/האצה קדימה. בשלב מסוים טוען הנאשם סנוור באופן פתאומי מאורות חזקים, כנראה אורות גבוהים של רכב גדול שהגיע מאחוריו, הפתיע אותו, וגרם לו לאיבוד ראייה/איבוד התמצאות של שברירי שנייה עד מס' שניות.

מאחר ובנקודה זו תוואי הכביש מתעקל שמאלה, הנאשם אשר לטענתו ניסה למנוע איבוד שליטה ברכב, בלם, הסיט מבטו, אחז בהגה בחזקה וכד' המשיך בנסיעה ישר מרחק קצר (לטענתו ועל פי מדידת מומחה ההגנה כ-15 מטר בלבד) ופגע עם גלגל ימני קדמי של הרכב במדרכה, עד שצמיג הרכב התפוצץ, דבר שגרם לנאשם לאבד שליטה על ההגה. הרכב עלה על המדרכה המשיך קדימה ונעצר לאחר שנבלם בתחנת האוטובוס.

אקדים ואומר כי לאחר שמיעת כל ראיות הצדדים, לא מצאתי כל עדות שתסתור את טענתו של הנאשם כי סנוור באופן שהוא מתאר. בשלב זה אני קובע לפיכך כעניין שבעובדה כי אני מאמין לנאשם ומקבל כעובדה את טענתו כי סנוור על ידי רכב שהגיע מאחוריו.

ואולם בעובדה זו אין די. כפי שהדעת נותנת, העובדה כי כלי רכב נוסעים בשעת חשיכה עם אורות, חלקם אף מסיבות שונות עם אורות דרך "גבוהים" וכן העובדה כי אורות כלי הרכב יכולים בצורות שונות לגרום סנוור, אם מחמת תקלה, כיוון לקוי, פנסים לא תקינים וכד' ואם מחמת זוויות המפגש בין כלי הרכב, והטלת האור לתוך חלל הרכב, ובנוסף אף העובדה כי יתכן כי במקרים מסוימים יגרם לנהג סנוור קשה הפוגע בראייה ומסכן את המשך הנהיגה, כל אלו לדעתי הם עובדות מוכחות ברורות וידועות לכלל הנהגים.

בקביעה כי הנאשם סנוור - אף אם היה הסנוור קשה, ואף אם גרם לו לאבדן ראייה או אבדן התמצאות רגעי ובכך אבדן

יכולת להמשיך בנסיעה תקינה, אין כשלעצמה די על מנת לקבוע כי התאונה הינה בלתי נמנעת מצדו של הנאשם.

השאלות אותן יש לבחון במקרים מסוג זה לדעתי הם לעולם, אלו: האם הנאשם נקט באמצעים כלשהם כדי למנוע את התאונה לאחר שסונוור? האם נקט באמצעים סבירים? האם יכול היה הנאשם לנקוט באמצעים נוספים בהם לא נקט? האם יכול היה כלל בנסיבות אליהן נקלע למנוע את התרחשות התאונה?.

סיכום ביניים:

יש אם כן לבחון בחינה דו שלבית. בשלב ראשון יש לבחון האם הנאשם סונוור. בשלב שני, עלי לבחון האם למרות הסונוור, נקט הנאשם באמצעים סבירים על מנת למנוע את התאונה.

"סנוור" כטענת הגנה והאם הנאשם אכן סנוור:

טענת סנוור נהג ע"י קרני השמש, או ע"י אורות רכב, עולה לעיתים ע"י נהגים כטענת הגנה.

במקרה שבפני, המאשימה לא בחנה כלל את טענת הנאשם ולמעשה לא ערכה כל בדיקה על מנת לשלול או לאשר את טענת ההגנה שהעלה הנאשם מיד בסמוך לתאונה, כבר בהודעתו הראשונה במשטרה. לא למותר לציין כי בוחן תאונות דרכים לא הגיע למקום התאונה, והגם שמדובר בתיק "הצמדה" ["תיק מדור"] לא הועבר החומר בשום שלב לטיפול בוחן תאונות דרכים. לכך אתייחס בהרחבה בהמשך בפרק הדין ב"מחדלי החקירה".

מאידך, לתמיכה בטענת הסנוור הגישה ההגנה חוו"ד מומחה, מר ניר קוסטיקה בוחן תאונות דרכים מוסמך ע"י משטרת ישראל (בדימוס), ששימש על פי פרטי השכלתו וניסיונו המקצועי בתפקידו האחרון במשטרה עד שנת 2011, כקצין בוחנים ראשי במחוז מרכז.

2 הצדדים הפנו להחלטת כ' הש' אבישי קאופמן מבית משפט לתעבורה בחיפה, בתיק ת"ד (עכו) **2948-08-09** מ"י נ' יוסף אנדראוס [פורסם במאגרים] [28.02.12], שם קובע כב' הש' קאופמן כי נושא "סנוור" נהגים הינו בתחום הידיעה השיפוטית של בית המשפט לתעבורה.

אף אני סבור בהקשר זה כי נושא הסנוור של נהגים מצוי בתחום הידיעה השיפוטית של בית המשפט, שכן נפסק לא אחת כי בית משפט לתעבורה הינו בית משפט הדין בתחום המקצועי, כאשר היקף הידיעה השיפוטית בנושאים המובאים בפניו הינו רחב מהרגיל.

לעניין זה ראה, ע"פ (י-ם) **7643/03** תומר אזולאי נ' מ"י, שם נקבע כי:

" אין ענייננו בבית משפט אזרחי רגיל, שתחום התמחותו הוא בשדה המשפט ולא בתחומים מקצועיים אחרים, אלא בבית משפט בעל מומחיות מיוחדת אשר נרכשה על ידו מתוקף עיסוקו היומיומי רב השנים בתיקי תעבורה".

ובנוסף בבית המשפט העליון ברע"פ **236/12** תומר דוידזון נ' מ"י, [פורסם במאגרים] (24.01.12) נאמרו הדברים הבאים:

" ושוב נזכיר, כי בית המשפט המחוזי הצביע על עיגון בפסיקה של הנתונים שהכיר בית המשפט לתעבורה מידיעתו ומניסיונו ... גם השכל הישר מורנו, כי שופט תעבורה, שכל יומו מוקדש לעבירות תעבורה לסוגיהן, קונה לכאורה ידיעה שיפוטית בתחומי עיסוקו, באשר לנורמות כלליות החוזרות ונשנות".

בתיק ת"ד (עכו) **2948-08-09** מ"י נ' יוסף אנדראוס הנ"ל, כתב כב' הש' קאופמן לעניין הידיעה השיפוטית הקיימת לגבי תופעת "סנוור" נהגים, את הדברים הבאים:

" הידיעה השיפוטית הרלוונטית באשר לסנוור היא, כי השפעת הסנוור חזקה במיוחד כאשר הוא מגיע באופן מפתיע, כאשר מדובר באור חזק המופיע לפתע, או אור שמש הנגלה לפתע לאחר שרכב חולף על פני מחסום".

ועוד:

" אף לו הייתי מקבל את גרסת הנאשם כי הסתנוור מהשמש, עדיין דומה כי חלה עליו אחריות, שכן הוא לא נקט בכל פעולה מתאימה. מי שמסתנוור למספר שניות כטענת הנאשם עד כי אינו מבחין בתוואי הכביש, אינו יכול להמשיך בנסיעה רגילה. חובה עליו לעצור או להאט מאד את מהירות נסיעתו בכדי להימנע ממצב כפי שאירע כאן ומהתוצאה המצערת בעקבותיו".

כאמור, אני מאמין לנאשם ומקבל כעובדה את טענתו כי סנוור ע"י רכב שהגיע מאחוריו.

האם הנאשם נקט בכל האמצעים הסבירים בנסיבות על מנת למנוע התאונה:

ב"כ הנאשם מפנה בסיכומיו ל- 2 הכרעות דין, בתיק נ"ב **5262-05-11** מ"י נ' משה שמואל [פורסם במאגרים] (23.09.12) ובת"ד **2583/09** מ"י נ' סאלח חלאילי [פורסם במאגרים] (18.07.12), בשתיהן זיכה ס' נשיא בימ"ש השלום לתעבורה בירושלים כב' הש' ריבלין, במקרים בהם נגרמה תאונת דרכים עצמית בנסיבות של אבדן שליטה על הרכב ונהיגה בשכרות, בין השאר לאחר שנקבע כי המדינה לא יכלה לשלול טענת הנאשם באשר לכך שסנוור על ידי רכב שהגיע ממולו ונאלץ עקב כך לסטות לשוליים.

בעדותו במשטרה ביום 25.11.10 (ת/4) מסר הנאשם:

" עמדתי ראשון ברמזור אדום וכאשר התחלף הרמזור לירוק התחלתי לנסוע ועם התחלת הנסיעה, הגיע רכב מאחורי, רכב גבוה עם אורות גבוהים וסנוור אותי. כתוצאה מהסנוור לא ראיתי שהכביש מתעקל שמאלה והמשכתי ישר לעבר המדרכה שלפני תחנת האוטובוס. הגלגל הימני קדמי פגע במדרכה בחזקה וככל הנראה התפוצץ ונהדפתי עם הרכב על הפינה של תחנת האוטובוס".

עמוד 7

התובעת בשאלותיה לנאשם בחקירה נגדית ובהמשך בסיכומיה מבקשת ללמוד מדבריו אלה של הנאשם, כי הנאשם לא ניסה לבלום את רכבו ולא נקט לשיטתה בשום אמצעי על מנת לנסות למנוע את התאונה כגון: לבלום, להאט, להסיט את ההגה, או להזיז את המראה הפנימית - כל אלו לשיטתה אמצעים סבירים שהיו מסייעים למנוע את התאונה.

הנאשם נחקר בנקודה זו ארוכות בחקירה נגדית ע"י התובעת ולאחר ששמעתי את דבריו בביהמ"ש שוכנעתי כי הנאשם אכן בלם וניסה למנוע את התאונה. ואסביר:

ראשית, הנאשם טען בביהמ"ש בתוקף כי בלם והאט, חזר בעקביות על גרסתו ודבק בה. הנאשם נתן הסבר מניח את הדעת מדוע בתיאור שנרשם מפיו לא נרשם כי בלם או האט. הנאשם פנה מיזמתו למשטרה לאחר שדיווח לחברת הביטוח (בימים שלאחר התאונה) וזאת כאשר הבין לדבריו כי עדת תביעה מס' 1 מתלוננת על חבלות חמורות יותר מכפי שנמסר לו על ידי בעלה בשיחות ובתכתובות S.M.S שהחליפו ביניהם. הנאשם טוען כי השיב לשאלות השוטרת, התמקד בעיקר בטענות שיש לו לגבי "ניפוח" פציעתה של המתלוננת. בביהמ"ש תיאר את הלך הרוח בו היה נתון בעת שמסר את הודעתו במשטרה:

"...עכשיו אני במשטרה מוסר את מה שידוע לי, בכלל לא חשבתי בעת העדות במשטרה, לרגע לא חשבתי שאני אעמוד לדין. סך הכך רציתי לבוא ולספר מדוע לא הגעתי למשטרה למסור הודעה".
[בפרוטוקול בעמ' 47 ש' 8]

גם בהמשך (בעמודים 50 ו-51 בפרוטוקול) מקשה התובעת ושואלת את הנאשם בחקירה נגדית מדוע לא ציין בהודעתו כי האט ובלם את הרכב, הנאשם חוזר ומעיד כי מסר עדות לצורך הזהירות בלבד כלל לא חשב שהוא יואשם בתאונה, לא הוסבר לו כי הוא נחשד בדבר, ובנוסף העדות נגבתה לטענתו בחיפזון ובמהירות, ולא מן הנמנע כי דבריו לא נרשמו במלואם. הנאשם הצהיר כי בלם באופן אינסטינקטיבי, וכי אם היה נחקר או נשאל סביב נקודה זו היה עונה.

שנית, הודעתו של הנאשם במשטרה נגבתה שלא תחת אזהרה, מבלי שהוסבר לנאשם כי הוא חשוד באחריות לגרם התאונה ומבלי שהוסברה לו זכותו להיוועץ בעו"ד.

בע"פ 5121/98 טור' (מיל') רפאל יששכרוב נ' התובע הצבאי הראשי, קבעה כב' הש' בייניש:

" ראוי להדגיש כי פגיעה בזכות השתיקה או בזכות ההיוועצות בחקירה, אף בנסיבות שבהן אין היא מובילה לפסילת קבילותה של ההודאה, עשויה לפגום במשקלה הראייתי".

שלישית, מנגנון הפגיעה בתחנת האוטובוס, כאשר לא נופצו זוגיות התחנה ולא נראה עיוות במסגרת האלומיניום המרכיבה את מבנה התחנה וכן הרכב נעצר במקום הפגיעה ולא המשיך מכוח ההתמדה סביב לדופן המבנה, וכן מאחר והנאשם ורעייתו אשר ישבו בתוך הרכב כלל לא נפגעו ולא נזקקו לטיפול רפואי - כל אלו מעידים על עצמת הפגיעה והתנגשות הרכב בתחנה שלא היו חזקים, ומכאן שהרכב האט משמעותית טרם לפגיעה וכי הנאשם בלם. גם הבלימה הנגרמת מעצם העלייה על המדרכה, אינה גורעת ממסקנה זו.

לעניין זה אף העיד בחקירה נגדית, מומחה ההגנה מר קוסטיקה (בפרוטוקול בעמ' 69) כי על פי בחינתו המקצועית את מנגנון הפגיעה כמתואר, הפגיעה הייתה תוך האטה ובלימה.

בע"פ 482/83 כתב כב' הש' בייסקי דברים ברורים, נכונים ויפים במיוחד לענייננו:

" במצב דברים כזה, בשעת דחק של מלכוד, אין מדקדקים עם נהג שלא נותרה לו בחירה חופשית לפעולה שקולה, גם כאשר המעשה שעשה, בכורח הנסיבות ובהחלטה רגעית, לא היה בו כדי למנוע את התאונה, שהבסיס שלה הונח על ידי המזיק הראשון".

בע"פ 71306/01 מ"י נ' לניאדו [פורסם במאגרים] התייחס ביהמ"ש לע"א 732/77 גבריאל יוסף ואח' נ' עירית אדלר, שם אמר כב' הש' ברק:

" לא הרי רמת הזהירות הנדרשת מנהג הנתון בתנאי דוחק, שלא הוא גרמם, כהרי רמת הזהירות הנדרשת מנהג שזמנו בידו לקבוע באופן מחושב את דרכי התנהגותו. אך גם בתנאי דוחק חייב נהג לפעול באותו אופן שבו נהג סביר היה פועל במקומו".

לטענת הנאשם, שלא נסתרה ע"י המאשימה, הוא לא יכול היה לפעול בדרך אחרת, בשל הסנוור הפתאומי, מהירות נסיעתו (בהאצה ביציאה מרמזור), העקומה שמאלה והמרחק הקצר של רכבו מהשבירה שמאלה בתוואי הכביש בעת שסנוור.

מטעם ההגנה הוגשה כאמור חו"ד מומחה ההגנה מר ניר קוסטיקה. המומחה בחן את גרסאות המעורבים על פי תיק החקירה ובנוסף ביקר בצומת וערך בה מדידות. המומחה ערך "ניסוי סנוור" בהשתתפות הנאשם, במהלכו ביקש לבדוק להדגים ולצלם בתמונות על מנת להביא בפני ביהמ"ש "שחזור" אפשרי לטענתו, של "הסנוור" בתוך רכבו של הנאשם. על פי תוצאות השחזור שערך, כפי שמופיע בתמונות שצורפו לחוות הדעת, ייתכן לפחות מצב אחד אפשרי, שבו אור כבד שוטף את עיני הנהג (הנאשם עצמו שישב במושב הנהג) לאחר שרכב גבוה עומד מאחוריו ומאיר עם אורות גבוהים את רכב הנאשם.

כאמור, אין צורך לדעתי בכל ניסוי שכזה על מנת להוכיח כי סנוור כזה אפשרי. לעניין זה קבעתי כעניין שבידיעה שיפוטית כי יתכנו מצבים של סנוור ואף דרך מראות הרכב וכי המבחן להיותה של התאונה בלתי נמנעת הוא בחינת הפעולות שנקט הנאשם או שיכול היה לנקוט (אם לא נקט) על מנת להימנע מהתאונה.

בנספח לחוות דעתי צרף המומחה אסופת מאמרים ומחקרים שיצאו לאור בעיתונות מקצועית בחו"ל, התומכים מחקרית בקיום האפשרות של "אבדן ראייה" חלקי או מלא כתוצאה מסנוור חזק. רוב המחקרים נערכו לגבי סנוור מהחזית, אולם המומחה העיד כי הדברים נכונים לשיטתו גם לגבי סנוור מאחור. הטענה לסיכום, היא כי אם סנוור הנאשם באופן חזק כפי שהוא מתאר, ייתכן מצב של אבדן ראייה זמני הנמשך מספר שניות.

כאמור אני מקבל את הטענה כי הנאשם אכן סנוור זאת על בסיס אמון שאני נותן בנאשם עצמו שהעיד כך בפני, ולאחר שמצאתי את עדותו אמינה ועקבית. עדותו לא נסתרה ולא נסדקה בחקירה נגדית אינטנסיבית ע"י התובעת, וכן עדותו

נתמכת בעדות ראייה של רעייתו שישבה לצדו בעת התאונה. ככלל ראוי לציין כי הנאשם ואף רעייתו הותירו בי רושם אמין מאד. ברור לי כי ניהול המשפט עד תום מבחינת הנאשם היה עניין של בחירה מודעת, תוך אמונה בצדקתו, והיה כרוך במאמצים לא מבוטלים ובהשקעת משאבים ניכרים מצדו.

הנאשם ציין בפני לא אחת (ודבריו לא נסתרו ע"י התובעת) כי הוא נוהג ברכב, מזה כ- 40 שנה ומעולם לא הורשע בכל עבירת תנועה שהיא, כך עד היום. התאונה התרחשה בשעה 21:00 לערך כשהנאשם נוהג ברכב בקרבת ביתו, כאשר רעייתו לצידו. הנאשם העיד כי הוא מכיר את הצומת היטב. לא מצאתי כל סיבה לפקפק בגרסתו כי אכן סנוור מאחור.

על פי עדות מומחה ההגנה, המרחק בין המקום בו היה רכב הנאשם בעת שסנוור לבין המקום בו נתקל הרכב במדרכה (תחילת העיקול בכביש שמאלה) עומד על פי מדידתו של המומחה במקום על כ- 15 מטר. המומחה מעריך את מהירות נסיעתו של הנאשם בנקודת הסנוור לאחר שהחל בהאצה מקו הצומת בהתחשב במרחק שהרכב עבר ובתאוצה מקובלת ממצב עמידה, בכ- 40 קמ"ש.

כפי שהעיד המומחה, על פי חישוב פשוט, במהירות 40 קמ"ש עובר הרכב בכל שנייה מרחק של 11.11 מטרים, וכך את המרחק של 15 מטרים עבר בכ- 1.35 שניות, פרק זמן שאינו מותיר לנאשם כל יכולת למנוע את התאונה.

ועוד, אם ניקח בחשבון את זמן התגובה במקרים כאלו [הנע בין 0.75 ל- 1.25 שניות], הרי שרכב הנאשם פגע במדרכה עוד בטרם היה יכול כלל להגיב ולבלום.

לא זו אף זו, גם אם הנאשם סנוור בתחילת חציית הצומת, במרחק כפול מהמרחק שנלקח בחשבון על ידי המומחה בחישוב שהוצג לעיל (היינו במרחק כ- 30 מטר מהמדרכה), כפי שניסתה לטעון התובעת, עדיין מדובר בפרק זמן של כ- 2.70 שניות, שאינו מספיק על מנת למנוע את התאונה.

זמן התגובה בצירוף מרחק העצירה וכן זמן ההתאוששות של העין מהסנוור גורמים לכך שהתאונה בלתי נמנעת בכל מקרה. כך על פי חוות דעת מומחה ההגנה, אשר מצאתי אותה בבדיקתי, נכונה ומבוססת. מכל פנים, מטעם המאשימה כזכור, לא נבדקה התאונה על ידי בוחן וכפועל יוצא לא הוגשה כל חו"ד שבמומחיות מטעם המאשימה, הקובעת אחרת.

כמובן יש לזכור, כי מדובר בפרק זמן של שניות ספורות (1.5 עד 3 שניות לערך) ולהערכתי בנסיבות אלו ובהתחשב בתוואי הכביש והעקומה החדה שמאלה, ספק אם יכול היה הנאשם למנוע את התאונה בהגיבו אחרת.

אשר לעדות המתלוננת, עדת ההגנה מס' 1, למעשה אין בידנו כל גרסה מצידה באשר לגורם לתאונה או באשר לטענת ההגנה שמעלה הנאשם.

הסנוור המכובד הצליח בסיכומיו אף להצביע על מספר סתירות מהותיות (פנימיות וחיצוניות) בגרסאות שמסרה העדה במשטרה ובביהמ"ש. כך למשל מסרה העדה במקום אחד כי אינה זוכרת כלל את רגע התאונה ובמקום אחר תארה כי ראתה את הרכב מגיע מולה. ועוד, במשטרה מסרה כי רכב הנאשם הגיע לכיוונה לאחר שפנה ימינה מכביש 4 בעוד

שבביהמ"ש הוכח על ידי תצלום אויר שהציג הסנגור, כי ממקום עמידתה בתחנת האוטובוס, לא ניתן כלל לראות את הרכבים הפונים מכביש 4, שכן שדה הראייה חסום.

על בסיס התרשמותי ממהלך עדותה של המתלוננת בביהמ"ש ועוד יותר על בסיס העדר התייצבות המתלוננת בביהמ"ש למרות זימונה כדין להעיד שוב, כפי שתואר לעיל, אני מעדיף בכל הנקודות הרלוונטיות את עדות הנאשם ורעייתו על פני עדות המתלוננת.

אשר לעדת התביעה מס' 5, הגב יעל בן טובים, עדה זו "אותרה" ע"י בעלה של המתלוננת בחלוף יותר משלוש שנים מהתאונה. מטעם זה בלבד משקלה הראיתי של עדותה נמוך. ועוד, לאחר ששמעתי את עדותה, מצאתי כי העדה אינה יכולה לתרום דבר לשאלה העיקרית שבפני והיא לתמוך או לשלול את טענת ההגנה של הנאשם בעניין הסנוור.

אכן מצאתי כי עדותה חלשה ולוקה בבסיסה, כנראה משום שנמסרה יותר משלוש שנים לאחר התאונה. העדה במידה רבה אינה זוכרת לדבריה את פרטי שיחתה עם בעלה של המתלוננת בפגישתם האחרונה כשלושה חודשים לפני עדותה בביהמ"ש, אולם זוכרת היטב את פרטי התאונה מלפני שלוש שנים, כולל אמרות של הנאשם והמתלוננת במקום. העדה לא דייקה בחודש בו קרתה התאונה, לא דייקה במועד בו פגשה (לאחרונה) במקרה בבעלה של המתלוננת ומסרה בביהמ"ש כי בפגישתם "העבירה חוויות" עימו באשר לתאונה.

כל אלו, פגמים שמצאתי בעדויות עדי התביעה המסייעים כמובן לחזק את גרסת הנאשם.

סיכומי של דבר, אני קובע כי הנאשם עשה כל שביכולתו למנוע את התאונה, אך משעה שסנוור במרחק קצר מאד מהעקומה בכביש, בהתחשב בתוואי הכביש, במהירות נסיעתו, באבדן הראייה, ובפרק הזמן הקצר שעמד לרשותו, הייתה התאונה בלתי נמנעת מבחינתו.

חקירת התאונה - "מחדלי חקירה":

הסנגור המלומד טוען בסיכומיו ל"מחדלים בחקירה" ככל שנוגע לעובדה כי תיק זה לא נחקר כראוי לטענתו ע"י המשטרה, משום שלא הוצמד לבוחן תאונות דרכים, ולמעשה בוחן לא עבר על חומר הראיות בטרם הוגש כתב האישום, וכפועל יוצא אף טענת הנאשם כי סנוור, טענה אשר טען הנאשם להגנתו כבר בחקירתו הראשונה במשטרה, כלל לא נבדקה.

ועוד, כתב האישום הוגש לבית המשפט רק כעבור שנתיים ממועד התאונה, הסנגור טוען כי מדובר בשיהוי ניכר ובלתי סביר בנסיבות, שכן חקירת התיק הושלמה זמן רב לפני הגשת כתב האישום ולמעשה לא נעשתה כל פעולת חקירה בתיק משך זמן רב ביותר ולא הייתה כל הצדקה לשיהוי בהגשת כתב האישום.

בנוסף טוען הסנגור למעורבות יתר מחשידה של בעלה של המתלוננת [עד ההגנה מס' 6, מר ש. י.] אשר מסתבר כי פנה בתאריך 11.11.10 כחודש לאחר התאונה במכתב (נ/1) שהעביר לדודתו המשרתת במשטרה במרחב יפתח, בתפקיד שאינו קשור (לדברי העד) בחקירת תאונות דרכים, על מנת שתפעל לזירוז הטיפול המשטרתי בתיק. בנוסף, מר י. הוא זה שאיתר בעצמו עדת ראייה לתאונה לאחר 3 שנים וגרם להתייצבותה במשטרה ובביהמ"ש. יש להדגיש כי קיומה של עדת ראייה "בחורה צעירה שעמדה בתחנת האוטובוס" נמסר במשטרה כבר בסמוך לתאונה, והמשטרה לא עשתה דבר על מנת לנסות לאתר את העדה.

הסנגור טוען גם לאופן בו נוהל ההליך ע"י המאשימה לאחר הגשת כתב האישום, התיקון שבוצע בכתב האישום, אי התייצבות עדי התביעה, ומפנה גם להערות ביהמ"ש לצדדים כולל למאשימה בעניין התמשכות ההליך מעבר לצורך, אולם אינני סבור כי ניתן לכרוך טענות מסוג זה עם הטענה למחדלים בחקירה.

אין חולק כי בוחן תאונות דרכים לא הוצמד לתיק. עובדתית, בוחן משטרה אף לא יצא מעולם לשטח, זאת בניגוד לנוהל את"ן מס' 02.233.18 [קבלת הודעות על תאונות דרכים יציאת בוחן לזירה] (ת/8), אשר קובע כי בתיקי הצמדה יצא בוחן לזירת התאונה ויערוך עבודת בוחנות בכל מקרה בתוך 72 שעות מרגע שנודע במשטרה על קרות התאונה.

בנוסף, כתב האישום הוגש בביהמ"ש כשנתיים לאחר התאונה, ללא שהייתה להערכתי כל סיבה מוצדקת לשיהוי כה רב בהכנתו ובהגשתו. כמו כן, וחשוב לא פחות, טענת ההגנה של הנאשם כי סנוור לא נבדקה כאמור על ידי איש מהשוטרים שטיפלו בתיק. בכל האמור אני מוצא כי יש מקום להניח כי במידה מסוימת אכן נפגעה גם הגנתו של הנאשם במקרה זה. נקודת המוצא לעניין זה היא, כי מטרת החקירה המשטרית הינה להגיע לחקר האמת.

בע"פ 1584/04 אלמרינ' נ' מ"י [פורסם בבנו] ניתח כבוד השופט רון שפירא בהרחבה את הזכות החוקתית לחקירה משטרית הוגנת:

"לכל חשוד קמה זכות שטענותיו יחקרו כדבעי. זכות זו היא זכות חוקתית המהווה פועל יוצא של הזכות למשפט הוגן, שמטרתה להגן על כל אדם, לרבות חשוד, מפני פגיעה בכבודו, בחירותו וקניינו, כמשמעו בהוראות חוק יסוד: כבוד האדם וחירותו. הימנעות מביצוע פעולות חקירה, ובמיוחד חקירת מעורבים ובדיקת גרסאותיהם מול ראיות אחרות, מהווה פגיעה בזכות הבסיסית למשפט הוגן ומערערת את אמינות גרסת המאשימה, כאשר לא נחקרת טענת חשוד ולא ניתן לסתור אותה בראיות מוצקות אחרות, עומדת בפני בית המשפט ההנחה כי קיימת אפשרות שתוצאות החקירה היו תומכות בגרסתו של החשוד". [ההדגשה שלי. א.ה.]

דברים ברורים נכתבו גם בת"פ (י-ם) 102/99 מ"י נ' אוסאמה סלאם, [פורסם במאגרים]:

"הרשות החוקרת חייבת לבצע את כל פעולות החקירה הנדרשות, זאת לא רק כחלק מחובתה לאתר עבריינים, להשיג כלפיהם ראיות מספיקות לשם העמדתם לדין ולהביא להרשעתם ... חובתה למצות הליכי חקירה כראוי, מהווה גם חלק מזכות הנאשם למשפט תקין והוגן, כאמצעי במטרה הנעלה לחשיפת האמת".

בע"פ 4384/93 אילן מליקר נ' מ", [פורסם בנבו] נקבעה המשמעות הגלומה במחדלי חקירה:

" יש נסיבות שבהן כרוכה אי עריכת בדיקה או אי רישום הודעה על ידי המשטרה, באובדן ראיה חשובה, ולעתים אף חיונית, הן לתביעה והן להגנה. כאשר 'חסרה' ראיה כאמור לתביעה - נזקף ה'מחדל החקירתי' לחובתה, שעה שנערך מאזן הראיות ונדונה השאלה האם הרימה התביעה את נטל ההוכחה המוטל עליה. ואילו מקום שהעדרה של הראיה 'חסר' להגנה, תוכל זו להצביע על ה'מחדל' כשיקול בדבר קיומה של ה'אפשרות' הנטענת על ידה, הכל בהתאם לנסיבות המיוחדות של העניין הנדון".

הנה כי כן, הלכה שהשתרשה זה מכבר בכל הנוגע לחקירת תאונות דרכים ע"י המשטרה, היא כי על חוקרי תאונות הדרכים של המשטרה לחקור טענה סבירה ואפשרית שמעלה נהג הנוגעת לתאונה, שיש בהוכחתה משום ראיה לזכותו, וכן כי אי חקירת טענת הנהג יכולה לעלות עד כדי "מחדל חקירה" המצדיק במקרים מסוימים אף את זיכויו.

הטעם לכך הוא כי בוחני תאונות הדרכים של המשטרה הם גוף מקצועי כמעט יחידי המוכשר בחקירת זירת תאונות דרכים, וכן הם אלו שמגיעים בד"כ מיד לזירת התאונה, זירה שניתן לחקור לרוב זמן קצר בלבד לאחר התאונה, וכך הנהגים צריכים להסתמך אך ורק על עבודת הבוחנות הנערכת על ידם. משום כך עבודתם צריכה להיות אובייקטיבית לחלוטין ולכלול בדיקה של טענות "הגנה" של כל אחד מהמעורבים, כמובן כל עוד הטענה סבירה ויש לה עיגון במציאות.

בע"פ 5386/05 בילל אלחורטי נ' מ", קבע ביהמ"ש העליון [כב' הש' רובינשטיין]:

" ואולם במדינת חוק מתוקנת, כפי שמבקשים אנו להיות, הציפיה היא כי התביעה תפרוש בפני בית-המשפט תשתית ראייתית רחבה, וכי בהדריכם את החוקרים על גורמי התביעה, הפרקליטות או התביעה המשטרית, לדרוש כי ככל הניתן לא תונח אבן רלבנטית שאינה הפוכה. חרף העומס המוטל על גורמי האכיפה אין מקום להתעלמות מכלל זה, והבקרה התביעתית צריכה לכלול אותו, ובמקרים רבים כך אכן קורה".

בע"פ 2842/10 נוי קלדרון נ' מ", קבע ביהמ"ש העליון [כב' הש' ג'ובראן]:-

" אכן לא כל כיוון חקירה או אפשרות היפותטית לפעולות חקירה שלא מוצו עולים כדי מחדל חקירתי. מטבע הדברים, חקירת המשטרה אינה מושלמת ולעולם מוגבלת היא במשאבים. נכון הוא כי המטרה שצריכה לעמוד לנגד החוקרים היא חקר האמת. על החוקרים להפעיל את מיטב כישורונם ולבדוק בשקידה ובמאמץ כיווני חקירה שונים והשערות שונות באשר לאופן התרחשות העבירה. אך גם פעולות חקירה נדרשות אלו מתוחמות בגבולות הסבירות וההיגיון, ואין החוקרים נדרשים להמשיך ולהשקיע משאביהם בכיוון חקירה שנשלל על ידם בראיות מוצקות ומספקות".

בתיק ת"ד 2119-09-09 מ"י נ' יצחק לוי, כבוד הש' הבכירה אטליא וישקין, זיכתה נאשם שהובא לדין בגין גרם תאונת דרכים בנסיבות של פגיעה בהולך רגל על מעבר חצייה ונהיגה בקלות ראש, לאחר שקבעה כי בעבודת הבוחן נתגלעו מחדלי חקירה רבים וכי ככל הנראה עמדתו כנגד הנאשם נקבעה מראש עת הגיעו למקום התאונה, והבוחן התעלם

מגרסת הנאשם ולא בדק טענות שונות שהעלה הנאשם, כך בין השאר לא ערך שיחזור ולא בחן שדה ראיה במקום. וכך כתבה כב' הש' וישקין בשולי גזר דינה:

" כל מחדלי החקירה הנ"ל, ויתירה מהם, החשש אשר ביסוסו בדברי הבוחן עצמו, מהם נובע כי אפשר ודעתו נקבעה עוד טרם השלמת החקירה, יוצרים ספק ממנו רשאי הנאשם ליהנות".

לעניין זה ראוי אף להפנות לדברי המלומד, כב' הש' **בדימוס יעקב קדמי**, בספרו **על הראיות** חלק רביעי (מהדורה משולבת ומעודכנת, 2009) בעמ' 1984, אשר קובע כי: **"יש להבחין בין 'מחדל' לבין 'אי מיצוי הליכי החקירה' "**.

ובמקרה דנן: (1). בניגוד לנוהל משטרה מפורש לא יצא בוחן ת"ד לזירה בשום שלב. (2). הנאשם טען מתחילה כי סנזור, וטענה זו לא נבדקה כלל, בין אם על ידי בדיקת סבירותה אל מול מבנה הצומת [נזכיר כי מדובר בצומת רחב וגדול בו 2 מפלסים וכיווני כניסה ויציאה מורכבים במיוחד], ובין אם בבדיקת הטענה בחקירה נוספת של המתלוננת. (3). המשטרה כלל לא חיפשה אחר עדת הראיה שדבר קיומה היה ידוע מלכתחילה (עדה שהתייצבה במקרה לאחר 3 שנים, וייתכן ובסמוך לאירוע הייתה זוכרת יותר).

כל אלו אני מוצא בבחינת מחדלי חקירה, שפגעו ביכולתו של הנאשם להתגונן, ומשום כך אני מוצא לזקוף אותם לחובת גרסת המאשימה ואני מוצא בהם תימוכין לגרסת ההגנה.

בחינת קיומו של "ספק", ו"סבירותו":

כלל הוכחת האשמה מעבר לכלל "ספק סביר" שיתכן והוא הבולט והחשוב מבין כללי המשפט בתחום הפלילי, זכה לעיגון משפטי עם חקיקת החלק המקדמי לחוק העונשין, תשל"ז-1977.

סעיף 34כב(א) לחוק העונשין, תשל"ז - 1977 קובע:

"לא יישא אדם באחריות פלילית לעבירה אלא אם כן היא הוכחה מעבר לספק סביר".

בע"פ **3676/11** חליל עלי נ' מ"י, קבע כב' הש' רובינשטיין:

"יש לזכור, כי בהינתן שתי גרסות עובדתיות הסותרות אחת את רעותה בהליך הפלילי, אל לו לבית המשפט להסתפק בבחינה הסתברותית בדבר הגרסה הנראית לו אמינה יותר... ודוק, קיומן של שתי גרסאות עובדתיות שונות ודאי אינו מצביע לבדו כי יש ספק סביר. ואולם, משהועדפה גרסת המדינה במשפט הפלילי, חובה כי לא יוותר ספק סביר בדבר נכונותה של גרסה זו".

ברע"פ 7468/07 מרים לוקשינסקי נ' מ"י, נקבעה הלכה לעניין מהו "תרחיש חלופי" לגרסת המאשימה המקיים "ספק סביר":

" תפקידה של הערכאה הדיונית היה לבדוק האם אותם תרחישים הם סבירים עובדתית וככל שקיים תרחיש סביר שכזה - האם קיים ספק סביר בגדרו של אותו תרחיש".

לענין השאלה מהו "ספק סביר" המביא לזיכוי של הנאשם, יפים דברי ביהמ"ש העליון בע"פ **347/88** דמיאניוק נ' מ"י (בעמ' 653), שם נאמר בין היתר כדלקמן:

" ספק לבדו אינו מספיק, אלא רק ספק שיש לו אחיזה בחומר הראיות... מבחן הספק הסביר הוא אפוא מבחן השכל הישר וניסיון החיים".

בע"פ **4682/01** גבריאלי לוי ואח' נ' מ"י, שם נדון מכשיר מדידת מהירות [ממל"ז], נאמר:

" מעל לכל הכרעה של שופטים בשר ודם מרחף ספק, הואיל ומקובל עלינו הכלל כי אין התביעה חייבת להוכיח את אשמתו של נאשם עד כדי בטחון מוחלט ולשלול כל ספק, אפילו הוא תיאורטי בלבד, אלא רק כזה שההסתברות לחפות העולה ממנו היא ממשית". [ההדגשות בקו שלי. א.ה.]

הכוונה - לספק בעל ממשות שסבירותו עומדת במבחן המציאות, ולא בספקולציה חסרת עיגון בהיגיון בשכל הישר ובניסיון החיים.

לאחר שבחנתי את ה"תרחיש" שהעלה הנאשם, מצאתי כי סבירותו עומדת במבחן המציאות, בהיגיון ובשכל הישר, וההסתברות לחפות העולה ממנו היא ממשית.

מבין שתי האפשרויות - האפשרות שהנאשם סנור ולא עשה דבר, לא בלם לא האט ואיבד שליטה על רכבו תוך "כניעה מוחלטת" לגורלו ובין האפשרות כי הנאשם, נהג ותיק המחזיק ברישיון נהיגה כ- 40 שנה ללא כל עבירות תנועה, סנור באופן מפתיע במרחק כ- 15 מטר מעיקול בכביש, ובשניות הבודדות שנותרו לו עד להגעת הרכב לעקומה לא הצליח לחדש את התמצאותו במרחב ומשום כך פגע במדרכה ואיבד שליטה ברכב - מקבל אני כגרסה סבירה ואפשרית במקרה זה, את גרסת הנאשם וזאת נוכח קבלתי כמהימנה את עדותו, ולאחר שהביא לה תימוכין בחו"ד מומחה ההגנה.

אני קובע כי בקבלתי את גרסת הנאשם כגרסה אפשרית, המעוגנת אף בחומר הראיות, יש די כדי לקבוע כי הנאשם עמד בנטל המוטל עליו במקרה זה להעלות ספק בגרסת המאשימה, ספק העולה מעבר ל"ספק סביר".

חבלות של ממש למתלוננת:

למעשה נוכח קביעתי כי התאונה בלתי נמנעת מצידו של הנאשם ולאחר שקבעתי את זיכוי מחמת הספק, מתייתר במידה רבה הצורך בקביעה האם נחבלה המתלוננת, והאם הוכח כי סבלה עקב התאונה מחבלות של ממש, בהתאם

לפירוט החבלות שהוספו על ידי התובעת בכתב האישום המתוקן.

עם זאת מאחר ושמעתי בהרחבה עדויות 2 הרופאים עדי התביעה ומאחר והנאשם עצמו טרח והביא בפני חוו"ד רופא מומחה מטעם ההגנה, אשר טרח ובא לביהמ"ש, ומאחר והכרעה בעניין זה יש לה במקרה שבפני השלכה ישירה גם לעניין מהימנות ואמינות גרסתה הכוללת של הולכת הרגל, אתיחס בקצרה לעדויות שהובאו בפני.

על פי תעודת חדר מיון של המרכז הרפואי ע"ש שיבא תל השומר, מיום התאונה (1/ת) התקבלה המתלוננת בחדר המיון ביום 13.10.10 בשעה 21:22.

בקבלתה נרשם כי: "הייתה עומדת במדרחות [כך במקור א.ה.] כאשר אומרת שרכב עלה על המדרחות ופגע בה. אומרת לא זוכרת את הדקה שנפגעה. **מתלוננת על כאב בצוואר + שפשופים**".

בבדיקתה נמצאו: " רגישות ע"ש צווארי ללא רגישות ע"ש גבי או מותני"

בצילום: ע"ש צווארי ללא שבר.

סיכום והמלצות: WHIPLASH INJURY טיפול במשככי כאבים ומעקב רופא משפחה לפי הצורך לחזור בהחמרה בכאבים.

המתלוננת התייצבה לעדות בביהמ"ש ביום 17.02.13 ובמעמד זה מסרה כי סובלת משבר בעמוד השדרה ומטופלת אצל פסיכולוג ופסיכיאטר עקב טראומה, כתוצאה מהתאונה.

על פי כתב האישום המתוקן נוספו לעובדות כתב האישום החבלות הבאות: "... שבר דחיסה TC וזנזקה לטיפול פסיכולוגי ופסיכיאטרי". במסגרת פרשת התביעה הוגשו תעודות רפואיות (ת/6) כחלק מתיקה הרפואי של המתלוננת אצל אורטופד ד"ר חג'לה (ע.ת מס' 3), והוגש מכתב (ת/7) של הפסיכולוג מר סיני (ע.ת. מס' 4). במסגרת פרשת ההגנה העיד ד"ר ליברטי (ע.ה. מס' 2) והוגשה חוות דעת כתובה שערך (נ/17).

לאחר שמיעת המומחים הרפואיים, הגעתי לכלל מסקנה כי לא ניתן להוכיח ברמת הוודאות הנדרשת במשפט הפלילי כי המתלוננת סובלת משבר בעמוד השדרה שמקורו בתאונה זו וכי אין מדובר בשבר דחיסה ישן. אני מעדיף לעניין זה את חוו"ד מומחה ההגנה ד"ר ליברטי ומוצא כי די בה כדי להעלות ספק כאמור.

אשר למצבה הנפשי של העדה ולחרדות מהם הינה סובלת, לאחר עדותו של הפסיכולוג מר סיני (ע.ת מס' 4) בפני, אינני יכול לקבוע ברמת וודאות גבוהה כנדרש במשפט הפלילי כי המתלוננת סובלת מהתופעות המתוארות ונמצאת בטיפול נפשי ישירות כתוצאה מהתאונה, אם כי לא ניתן לשלול זאת עובדתית.

לעניין זה המתלוננת כזכור לא התייצבה לדיון בביהמ"ש למרות זימונה כדיון, ולא התייצבה להיחקר לגבי החבלות של ממש הנטענות, ודי בכך בלבד על מנת להטיל ספק מעבר לספק סביר בגרם החבלות כפי שמופיעות בכתב האישום המתוקן.

סיכומו של דבר אני מזכה את הנאשם מחמת הספק, גם בגרם החבלות של ממש, אשר היה מזוכה מהם מחמת ספק זה, גם אם היה נמצא על ידי חייב באחריות לתאונה.

סיכום:

לאחר שמיעת פרשות התביעה וההגנה, וקבלת מכלול חומר הראיות מהצדדים, נקודת המוצא להכרעת הדין היא האמון שמצאתי כאמור לתת בגרסתו של הנאשם כי סנוור באופן פתאומי, כפי שהוצג במהלך פרשת ההגנה, וקבלתי את טענתו כי עשה כל שביכולתו על מנת למנוע את התאונה בנסיבות אליהן נקלע בעל כורחו, נוכח פרק הזמן הזעום (שניות ספורות) שחלף בין הסנוור ועד הגיע הרכב לעיקול שמאלה ועלות הרכב על המדרכה.

לעניין זה ידוע הכלל המיוחד שאלות שבקביעת ממצאי עובדה ומהימנות (לאחר שמיעת עדים וראיות) בידי הערכאה הדיונית, שהטעם בבסיסו הוא יכולתו של ביהמ"ש השומע את הראיות, להתרשם בצורה טובה ובאופן ישיר ובלתי אמצעי, מממהימנות העדים.

בע"פ **993/00** נור נ' מ"י, [פורסם במאגרים] (2002), קבע בהקשר זה כב' הש' זמיר:

" אכן, לא פעם, במיוחד במצבים של עדויות סותרות שאינן נתמכות כדבעי בראיות חיצוניות, האמון הניתן על ידי בית המשפט בעדות מסויימת מבוסס בעיקר על תחושה פנימית של בית המשפט, הנובעת מ'אותות האמת המתגלים במהלך המשפט' מתוך 'התנהגותם של העדים' (עניין יומטוביאן, עמ' 644)".

[ראה: ע"פ **9352/99** יומטוביאן נ' מדינת ישראל, פ"ד נד(4) 632,640 (2000)].

בהתאם לנטל הראייה והחזקה העובדתית הקבועה מכוח "כלל הדרך" נטל הראיה במקרה זה הוטל עם הגשת כתב האישום במידה רבה על כתפי הנאשם עצמו אשר נדרש להוכיח כי סיבה סבירה הביאה לסטיית רכבו מנתיב הנסיעה ועלייתו על המדרכה.

בשים לב לגרסתו האמינה של הנאשם הנתמכת בגרסת רעייתו שמצאתיה אמינה לא פחות, לאור הרושם המהימן

שהותירו בי בעדויותיהם מעל דוכן העדים, וכן בהתחשב בחוות דעת מומחי ההגנה, הבוחן מר קוסטיקה, המחזקת את טענת הסנור, וד"ר ליברטי, המטילה ספק בחבלות של ממש, אני קובע כי עלה בידי הנאשם בניהול הגנתו להרים את הנטל המוטל עליו, ולעורר ספק בגרסת המאשימה, ספק שהוא ברמה שמעל "ספק סביר".

אין בכל העדים שהעידו מטעם המאשימה כדי לסתור את גרסת הנאשם או כדי לשפוך אור על הנסיבות שהביאו לאירוע התאונה, ומשכך אין מנוס אלא מלקבוע כי נטל ההוכחה בתיק זה לא הורם כדבעי על ידי המאשימה.

תימוכין נוספים לגרסת ההגנה מצאתי במחדלי חקירה עליהם מצביע הסנגור המלומד ובמיוחד בעובדה כי טענת ההגנה האפשרית שהעלה הנאשם בעניין הסנור כלל לא נבדקה, לא נשלח בוחן לזירה בניגוד לנוהל את"ן (ת/8) המחייב יציאת בוחן לתאונה מסוג זה בתוך 72 שעות מההודעה עליה, התיק לא הוצמד בכל שלב לבוחן תאונות דרכים, המשטרה לא פעלה לאיתור עדת הראייה הולכת הרגל הנוספת שעמדה בתחנת האוטובוס, למרות שדבר קיומה היה ידוע מהרגע הראשון (ולראייה התייצבה בביהמ"ש באיחור ניכר כעבור יותר מ- 3 שנים).

סיכומו של דבר הוא כי אני מורה על זיכוי של הנאשם מחמת הספק בכל עובדות כתב האישום (המתוקן).

מזכירות תעביר העתק הכרעת הדין לצדדים.

המועד הקבוע למתן הכרעת דין מתייחר ולפיוכך מבוטל.

הנאשם ובא כוחו פטורים מכל התייצבות נוספת בביהמ"ש.

ניתנה היום, ט"ז אדר א' תשע"ד, 16 פברואר 2014, בהעדר הצדדים.